



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2976/2021
02.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца Републике Србије и Града Врања, чији је заједнички заступник Градско правобранилаштво Града Врање, против тужених „Симпо“ а.д. Врање и „Си маркет“ д.о.о. Врање, ради утврђења права својине и права трајног коришћења, одлучујући о ревизији тужиоца Града Врања, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2654/2020 од 24.02.2021. године, у седници одржаној 02.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца Града Врања изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2654/2020 од 24.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 20/20 од 26.06.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да је тужилац Република Србија власник непокретности, а тужилац Град Врање носилац права трајног коришћења на парцелама и објектима ближе одређеним у овом ставу изреке, што су тужени дужни да признају и предају наведене парцеле и објекте у својину тужиоцу Републици Србији и државину на трајно коришћење тужиоцу Граду Врање, као и да се наложи Служби за катастар непокретности Врање да изврши пренотацију права својине и права трајног коришћења на парцелама и објектима ближе наведеним у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужба повучена у делу којим су тужиоци тражили да се утврди да је тужилац Република Србија власник непокретности земљишта са објектима, а тужилац Град Врање носилац права трајног коришћења на парцелама и објектима ближе одређеним у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, утврђено је да је повучена противтужба туженог „Симпо“ а.д. Врање поднета против тужилаца. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка. Допунским решењем Вишег суда у Врању П 20/20 од 25.08.2020. године одбијен је предлог туженог „Симпо“ а.д. Врање за укидање привремене мере одређене решењем Општинског суда у Врању П 697/07 од 06.11.2007. године.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2654/2020 од 24.02.2021. године, одбијене су жалбе тужилаца и туженог „Симпо“ а.д. Врање и потврђена је првостепена

пресуда у ставовима првом и четвртом изреке и допунско решење од 25.08.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац Град Врање је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на члан 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена као редовна ревизија, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нема пропуста у примени одредаба ЗПП, при чему другостепена пресуда садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја. Због евентуално учињених битних повреда одредаба парничног поступка из члана 256. ЗПП у поступку пред првостепеним судом, ревизија се не може изјавити у смислу одредбе члана 398. став 1. тачка 2. ЗПП. Ревизијом се неосновано указује и на битну повреду поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, јер је побијана пресуда јасна, разумљива и нема недостатака због којих се не може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, из извештаја Службе за катастар непокретности Врање од 23.03.2007. године и 03.11.2017. године (сачињеног на основу историјата кретања за предметне парцеле почев од 1972. године), утврђено је да је на спорним непокретностима као власник уписана Република Србија, а тужени „Симпо“ АД Врање као држалац на кп.бр. 1557, 1636, 2503, 4143, 5183, 7394, 5436/2, 5112, 6429, 7799 и 6504 и као корисник на кп.бр. 7401, 7402, 9286 и 10804. Катастарске парцеле и то: 1557, 1636, 2503, 4143, 5183 са зградом трговине у површини од 33 м², 7402, 9268 и 10804, уписане у КО Врање 1, налазе се у својини тужиоца Републике Србије на којима је као држалац уписан тужени „Симпо“ а.д. Врање; кп.бр. 7401 КО Врање 1 налази се у својини Републике Србије, на којој су као носиоци права коришћења уписани са уделитема од по ½ тужени „Симпо“ АД и АА из ...; кп.бр. 7394 са објектом површине 545 м², подељена је на кп.бр. 7394/1, 7394/2, 7394/3, 7394/4 и 7394/5, које се налазе у својини Републике Србије, на којима је као држалац уписан тужени „Симпо“ а.д. Врање; кп.бр. 5436/2 налази се у својини Републике Србије на којој је као држалац уписано Министарство одбране РС, док се кп.бр. 5112 налази у јавној својини овде тужилаца. У односу на кп.бр. 6429 утврђено је да се поделила на кп.бр. 6429/1, 6429/2 и 6429/3 које се налазе у својини Републике Србије, на којој је као носилац права коришћења уписан „Дуња“ ДОО Индустрија хране, док је кп.бр. 7799 КО Врање 1, земљиште под зградом без одобрења за изградњу подељена на кп.бр. 7799/1, 7799/2, 7799/3, 7799/4 и 7799/5 и налазе се у својини Републике Србије, на којима је као држалац уписан тужени „Симпо“ а.д., као и да се кп.бр. 6504 КО Врање 1 налази у својини Републике Србије на којој су као носиоци права коришћења уписани тужени „Симпо“ а.д. са уделом од 2/3 и „Пољопродукт“ са уделом од 1/3. Наведене укњижбе су спроведене по основу захева за спровођење промене од 20.02.2002. године и 29.12.2002. године, уговора о припајању бр. 284/96 од 28.11.1996. године, решења Округног привредног суда у Лесковцу Фи 628/91 од 26.06.1991. године и решења Привредног суда у Лесковцу Фи 596/95 од 27.06.1995. године, Фи 1070/96 од

31.12.1996. године. Из извештаја СКН Врање утврђено је и да су се кп.бр. 1557, 1636, 2503, 4143, 5183, 7394, 10804, 6429 и 7799 првобитно по премеру из 1972. године (који је ступио на снагу 1978. године), водиле као друштвена својина – Производно прометна радна организација Врање, а затим као друштвена својина корисник Трговинско предузеће на велико и мало „Вема“ Д.Д. у мешовитој својини. Према стању у списима предмета, тужилац Град Врање и тужени „Си маркет“ не воде се као корисници предметних парцела, нити су то били раније.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, закључивши да су спорне непокретности биле предмет национализације и да су прешле у друштвену својину и да су ступањем на снагу Закона о средствима у својини Републике Србије прешле у државну својину, док је тужени „Симпо“ а.д. Врање задржао право да под условима из члана 47. овог закона настави да користи имовину која представља државну својину коју су претходно користили његови правни претходници по основу решења тадашње локалне самоуправе о преносу права трајног коришћења административним преносом. Нижестепени судови су оценили да, с обзиром да је тужилац Република Србија у јавним књигама уписан као носилац права својине на спорним непокретностима, на којима је тужени „Симпо“ а.д. Врање носилац права коришћења већине спорних непокретности, да зато овај тужилац нема правни интерес да у овој парници тражи утврђење права својине на предметним непокретностима према туженима. Док тужилац Град Врање нема право да према туженима као невласницима предметних непокретности тражи утврђење права коришћења које је изведено из права својине и остварује се у посебном поступку у складу са Законом о планирању и изградњи. Такође је оцењено да тужбени захтев није уредно постављен и по истом се није могло поступати у погледу правилног означавања објеката на којима се тражи утврђење права својине и коришћења, као ни у односу на кп.бр. 7394, 6429 и 7799 КО Врање 1, с обзиром да су према стању у катастру непокретности предметне парцеле подељене и то: кп.бр. 7394 на 7394/1, 7394/2, 7394/3, 7394/4 и 7394/5, кп.бр. 6429 на 6429/1, 6429/2 и 6429/3, а кп.бр. 7799 на 7799/1, 7799/2, 7799/3, 7799/4 и 7799/5.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом тужиоца Града Врања неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 47. Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95 ... и 101/2005) важећем у време подношења тужбе прописано је да непокретности и друга средства која су на основу закона донетих до дана ступања на снагу овог закона, прешла у државну својину, као и непокретност и друга средства која, на дан ступања на снагу овог закона, као средства у државној својини, користе државни органи и организације, органи и организације територијалних јединица, јавне службе и друге организације из члана 1. тачка 2) подтачка (3) овог закона, ти органи, јавне службе и друге организације наставиће да користе и њима располажу у складу са овим и посебним законом, с тим што се у јавној књизи о евиденцији непокретности и права на њима као власник непокретности уписује Република Србија, а орган, односно организација који користи непокретност - као носилац права коришћења, односно корисник непокретности, у складу са прописима којима се уређује упис права на непокретностима и овим законом (став 1), да државна својина на непокретностима из става 1. и 3. овог члана укњижиће се у одговарајућу јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима до 31. децембра 1997. године (став 5), да ће се укњижба непокретности у смислу става 5. овог

члана извршити на следећи начин: на непокретности на које је у јавној књизи о евиденцији непокретности и права на њима на дан ступања на снагу овог закона као носилац права у погледу располагања уписано јавно предузеће, установа или друга организација из члана 1. тачка 2) подтачка (3) овог закона, суд, односно други орган надлежан за вођење јавне књиге о евиденцији непокретности и права на њима извршиће, по службеној дужности, упис државне својине, као власник непокретности уписаће се Република Србија, а као носилац права коришћења уписаће се јавно предузеће, установа или друга организација из члана 1. тачка 2) подтачка (3) овог закона, који су у тој књизи на дан ступања на снагу овог закона били уписани као носилац права у погледу располагања, односно коришћења предметне непокретности (став 6. тачка 2).

Сагласно наведеном суд, односно други орган надлежан за вођење јавне књиге о евиденцији непокретности и права на њима врши, по службеној дужности, упис државне својине и као власник непокретности се уписује Република Србија, а као носилац права коришћења уписује се јавно предузеће, установа или друга организација, који су у тој књизи на дан ступања на снагу овог закона били уписани као носилац права у погледу располагања, односно коришћења предметне непокретности, као у конкретном случају. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови применили материјално право када су оценили да тужбени захтев није основан.

У конкретном случају, по становишту овог суда правни претходник туженог је на предметним непокретностима стекао право коришћења по више правних основа и у својству носиоца права коришћења и држаоца предметних катастарских парцела и објеката тужени „Симпо“ АД је и уписан у катастру непокретности. Својина и друга стварна права на непокретностима стичу се, преносе и ограничавају уписом у катастар непокретности (конститутивност уписа), а престају брисањем уписа на основу члана 60. Закона о државном премеру и катастру („Сл. гласник РС“, бр. 72/09 ... 27/18). Према томе, како ревидент Град Врање није доказао да је овај упис туженог оспорио, то нису основани наводи ревизије којима истиче да му припада право коришћења на наведеним непокретностима. Стога су без утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари наводи ревизије да се непокретна имовина од стране јединице локалне самоуправе уступала привредним субјектима друштвеним предузећима бестеретним правним послом – административним преносом, тако да правни претходници тужених нису имали никаква улагања. Следом тога, како је тужени као АД, што значи након својинске трансформације уписан у катастру непокретности као носилац права коришћења и држалац наведених катастарских парцела и објеката, без утицаја су и ревизијски наводи да је тужени у поступку приватизације требало да изврши издвајање имовине из масе за приватизацију.

Такође, по оцени Врховног касационог суда постоји непотпуна процесна легитимација. У конкретном случају, у јавним књигама тужени „Симпо“ а.д. Врање уписан је као држалац спорних непокретности, а Република Србија као власник. Ревидент Град Врање је у односу на тужене тражио утврђење права коришћења на предметним непокретностима, иако је у јавним књигама уписана државна својина у корист Републике Србије, па је стога тужбом морала бити обухваћена и Република Србија као власник предметних непокретности, која са држаоцем овде туженим „Симпо“ а.д. Врање чини нужне, јединствене супарничаре, у смислу члана 211. ЗПП. Како у конкретној правној ствари тужилац Република Србија која нема правни интерес

да тражи утврђење права својине јер је у јавним књигама већ уписана као носилац права својине на спорним непокретностима, како то правилно закључују нижестепени судови, а тужилац Град Врање који има правни интерес да тражи утврђење права коришћења на наведеним непокретностима није обухватио све нужне супарничаре, то у конкретном случају постоји непотпуна процесна легитимација, па је и из тог разлога захтев неоснован.

Наводи ревизије којима се истиче да је споразумом о административном преносу узета национализована имовина и дата на коришћење правном претходнику тужених, па је иста предмет реституције су ирелевантни. Наиме, Законом о враћању одузете имовине и обештећењу прописан је поступак обештећења. Према наведеном закону, имовина се враћа у натуралном облику или се даје обештећење у виду државних обвезница Републике Србије и у новцу, у складу са овим законом (члан 4). Одузета имовина враћа се бившем власнику у својину и државину, а ако то према овом закону није могуће, бивши власник има право на обештећење (члан 8). Облик и укупан обим обештећења су прописани одредбама чланова 30. до 39, док је одредбом члана 40. прописано да поступак по захтеву за враћање имовине води Агенција за реституцију. Чланом 47. Закона је прописано, да Агенција утврђује све чињенице и околности од значаја за одлучивање о захтеву и доноси решење којим утврђује корисника, имовину која се враћа, односно за коју се даје обештећење, висину основице обештећења и аконтације из члана 37. тог закона, обвезника, начин и рокове за извршење утврђених обавеза. Како су наведеним законом таксативно набрајани изузеци од враћања у натуралном облику и наведено да се за имовину која је продата не враћа право својине, то уколико Агенција за реституцију одлучи да подносиоцима захтева за реституцију припада право на предметним непокретностима, они ће то своје право искористити и бити обештећени од стране Републике Србије у законом предвиђеном лимиту, а који важи за све подносиоце захтева под истим условима.

У већем делу наводи ревизије тужиоца се непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, те упућују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање. Такви наводи нису посебно размотрени будући да у смислу члана 398. став 2. ЗПП не представљају дозвољен ревизијски разлог.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, донета правилном применом одредаба чланова 149. и 150. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић